

ĐỀ CHÍNH THỨC
(Đề thi gồm 02 trang)

Môn: Ngữ văn

Năm học 2024 - 2025

Thời gian làm bài: 90 phút
(Không kể thời gian giao đề)

I. PHẦN ĐỌC HIỂU (4.0 điểm):

Đọc đoạn trích sau và thực hiện yêu cầu bên dưới:

ĐẤT NƯỚC¹

(Trích²)

Mùa thu nay khác rồi
Tôi đứng vui nghe giữa núi đồi
Gió thổi rừng tre phấp phới
Trời thu thay áo mới
Trong biếc nói cười thiết tha!
Trời xanh đây là của chúng ta
Núi rừng đây là của chúng ta
Những cánh đồng thơm ngát
Những ngả đường bát ngát
Những dòng sông đỏ nặng phù sa

Nước chúng ta
Nước những người chưa bao giờ khuất
Đêm đêm rì rầm trong tiếng đất
Những buổi ngày xưa vọng nói về!

(Trích “Đất nước” - Nguyễn Đình Thi, *Thơ Việt Nam 1945-1960* - NXB Văn học, 1960)

Chú thích:

(1)- Bài thơ “Đất nước” được sáng tác trong khoảng thời gian từ 1948 đến 1955, giai đoạn đỉnh cao của cuộc kháng chiến chống Pháp. Đây là thời kỳ đất nước ta trải qua những khó khăn, gian khổ nhưng cũng đầy hào hùng.

(2)- Đoạn thơ này nằm ở phần đầu của bài thơ “Đất nước”, sau đoạn hồi tưởng về mùa thu Hà Nội. Nó đánh dấu bước chuyển từ cảm xúc hoài niệm sang cảm xúc tự hào về mùa thu mới của dân tộc.

Câu 1 (0.5 điểm). Xác định thể thơ của văn bản trên.

Câu 2 (1.0 điểm). Trong niềm vui chứng kiến sự đổi thay lịch sử của đất nước, nhà thơ đã gọi ra những hình ảnh nào về đất nước của mình? Những hình ảnh đó có ý nghĩa gì trong việc thể hiện nội dung chủ đề của văn bản?

Câu 3 (0.5 điểm). Trong đoạn trích, nhân vật trữ tình xưng “tôi”, sau đó lại chuyển sang “chúng ta”. Theo em, việc thay đổi hai đại từ này có ý nghĩa gì?

Câu 4 (1.0 điểm). Phân tích tác dụng của biện pháp tu từ điệp ngữ trong những dòng thơ sau:

Trời xanh đây là của chúng ta

Núi rừng đây là của chúng ta

Câu 5 (1.0 điểm). Đoạn trích khép lại bằng những cảm xúc của tác giả về quá khứ, về những người đã hy sinh để bảo vệ đất nước: "*Những buổi ngày xưa vọng nói về!*". Điều đó gợi cho em có những suy nghĩ gì về trách nhiệm của thế hệ trẻ trong việc viết tiếp những trang sử hào hùng của dân tộc?

II. PHẦN VIẾT (6 điểm)

Câu 1 (2 điểm). Viết đoạn văn (khoảng 200 chữ) trình bày cảm nhận của em về hình ảnh đất nước qua mười dòng thơ đầu của đoạn trích được trích dẫn trong phần đọc hiểu.

Câu 2 (4 điểm).

Quả muốn ngọt phải tháng ngày tích nhựa

Hoa sẽ thơm khi trải qua nắng lửa

Mùa bội thu trải một nắng hai sương.

(Trích: *Không có gì tự đến đâu con* - Nguyễn Đăng Tấn)

Từ nội dung đoạn thơ trên kết hợp với những hiểu biết xã hội, em hãy viết một bài văn (khoảng 400 chữ) trình bày suy nghĩ của em về ý kiến sau: *Điều tốt đẹp sẽ đến với những ai kiên trì và không bỏ cuộc.*

----- **HẾT** -----

Giám thị coi thi không giải thích gì thêm

I. HƯỚNG DẪN CHUNG

- Giám khảo cần nắm vững các yêu cầu của hướng dẫn chấm để đánh giá tổng quát bài làm của thí sinh, tránh đếm ý cho điểm hoặc bỏ sót ý trong bài làm của học sinh.
- Giám khảo cần linh hoạt trong việc vận dụng hướng dẫn chấm, sử dụng nhiều mức điểm một cách hợp lý, khuyến khích những bài viết có cảm xúc, sáng tạo.
- Học sinh có thể làm bài theo nhiều cách nhưng nếu đáp ứng những yêu cầu cơ bản của đề, diễn đạt tốt vẫn cho đủ điểm.
- Lưu ý: Điểm toàn bài tính đến 0,25 điểm (không làm tròn số).

II. ĐÁP ÁN VÀ BIỂU ĐIỂM

Phần/Câu	Nội dung	Điểm
Đọc hiểu		4,0
1	HS xác định đúng thể thơ: Tự do	0,5
2	HS có thể diễn đạt theo nhiều cách khác nhau, nhưng cần đảm bảo ý sau: Hình ảnh về đất nước: - HS ghi đúng và đủ các từ ngữ gợi hình ảnh của đất nước: Rừng tre pháp phới, trời thu thay áo mới, trời xanh, núi rừng cánh đồng thơm ngát, ngã đường bát ngát, dòng sông đỏ nặng phù sa... (HS Ghi được 3-4 hình ảnh: cho 0,25 điểm, ghi được 5 hình ảnh trở lên: cho điểm tối đa: 0,5 điểm) Ý nghĩa: - Những hình ảnh này gợi lên một bức tranh thiên nhiên tươi đẹp, tràn đầy sức sống của đất nước. (0,25 điểm) - Thể hiện niềm vui sướng, tự hào của tác giả trước sự đổi mới, phát triển của đất nước sau những năm tháng chiến tranh gian khổ. (0,25 điểm)	0,5 0,5
3	Ý nghĩa: Nó thể hiện sự chuyển đổi từ cái tôi cá nhân đến cái chung (ý thức cộng đồng), từ tình cảm riêng của nhà thơ đến tình yêu đất nước rộng lớn của nhân dân. - Đại từ "tôi" để thể hiện cảm xúc, suy nghĩ của nhà thơ trước vẻ đẹp của mùa thu quê hương. - Đại từ "chúng ta" cho thấy nhà thơ đã hòa mình vào cộng đồng, thể hiện ý thức về trách nhiệm và tình yêu đối với đất nước...	0,5
4	Điệp ngữ: "của chúng ta" (hoặc "là của chúng ta"/ "đây là của chúng ta")	0.25 0.75

	Tác dụng: - Tạo nhịp điệu cho thơ - Nhấn mạnh sự khẳng định ý thức về chủ quyền, đất nước là của nhân dân. - Gọi sự gắn bó, thân thuộc giữa con người và đất nước; khơi dậy lòng tự hào dân tộc...	
5	HS nêu được trách nhiệm của thế hệ trẻ trong việc viết tiếp những trang sử hào hùng của dân tộc như: - Kế thừa và phát huy truyền thống (tinh thần yêu nước, ý chí tự cường, tinh thần đoàn kết...), giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc. - Có ý thức bảo vệ chủ quyền của đất nước. - Không ngừng học hỏi và rèn luyện bản thân để xây dựng tương lai và cống hiến cho đất nước. - Tham gia các hoạt động xã hội: Tình nguyện, giúp đỡ những người khó khăn, bảo vệ môi trường...	1.0
Viết		6,0
1	Viết đoạn văn (khoảng 200 chữ) trình bày cảm nhận của em về đoạn trích được trích dẫn trong phần đọc hiểu.	2,0
	<i>a. Đảm bảo cấu trúc đoạn nghị luận văn học:</i> Đảm bảo cấu trúc đoạn văn phân tích một đoạn thơ: Mở đoạn giới thiệu tác giả, tác phẩm, hình ảnh đất nước qua mười dòng thơ đầu; thân đoạn phân tích để làm rõ được nội dung chủ đề và đặc sắc nghệ thuật của đoạn thơ; kết đoạn khái quát, tổng hợp lại.	0,25
	<i>b. Xác định đúng yêu cầu phân tích:</i> phân tích nội dung chủ đề (hình ảnh Đất nước), đặc sắc nghệ thuật và hiệu quả thẩm mỹ của một số yếu tố nghệ thuật trong đoạn thơ..	0,25
	<i>c. Viết đoạn văn đảm bảo các yêu cầu</i> HS có thể triển khai theo nhiều cách, nhưng khai thác được đặc sắc nội dung và nghệ thuật của đoạn thơ; đảm bảo các yêu cầu sau: * Nội dung chủ đề: Hình ảnh đất nước qua mười dòng thơ đầu: - Chỉ ra được các chi tiết, hình ảnh tiêu biểu từ đó thấy được một bức tranh thiên nhiên tươi đẹp, tràn đầy sức sống... - Liên hệ với hoàn cảnh lịch sử: sự thay đổi của đất sau những năm tháng chiến tranh gian khổ... - Cảm xúc: vui, tự hào, tình yêu quê hương đất nước sâu sắc của nhà thơ và khẳng định niềm tin vào tương lai tươi sáng của dân tộc... * Đặc sắc về nghệ thuật: Nghệ thuật miêu tả, so sánh, điệp ngữ... đã góp phần tạo nên sức hấp dẫn của đoạn thơ. - Thể thơ tự do, giọng thơ mạnh mẽ, hào hùng... - NT liệt kê: "trời xanh", "núi rừng", với những cánh đồng, những ngã đường, những dòng sông...	1,0

	+ Các tính từ: "xanh", "thơm mát", "bát ngát", "đỏ nặng" là những nét vẽ, những gam màu tô đậm hình ảnh đất nước, bộc lộ tình yêu và tự hào về sự đổi thay của đất nước, niềm tin vào sự phát triển bền vững của đất nước... - NT điệp ngữ "đây là của chúng ta", "những" (cánh đồng, ngã đường, dòng sông) nhấn mạnh ý chí tự lập tự cường và tinh thần làm chủ đất nước của quân và dân ta. ...	
	<i>d. Diễn đạt</i> Bảo đảm chuẩn chính tả, dùng từ, ngữ pháp tiếng Việt, liên kết câu trong đoạn văn.	0,25
	<i>e. Sáng tạo</i> Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận, có cách diễn đạt mới mẻ.	0,25
2	Viết bài văn (khoảng 400 chữ) trình bày suy nghĩ về ý kiến: <i>Điều tốt đẹp sẽ đến với những ai kiên trì và không bỏ cuộc.</i>	4,0
	<i>a. Bảo đảm bố cục và dung lượng của bài văn nghị luận</i> Bảo đảm yêu cầu về bố cục và dung lượng (khoảng 400 chữ). Mở bài nêu được vấn đề, thân bài triển khai được vấn đề, kết bài khái quát được vấn đề.	0,5
	<i>b. Xác định đúng vấn đề nghị luận</i> <i>Điều tốt đẹp sẽ đến với những ai kiên trì và không bỏ cuộc.</i>	0,25
	<i>c. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm:</i> HS có thể triển khai theo nhiều cách, nhưng vẫn cần vận dụng tốt các thao tác lập luận, kết hợp giữa lí lẽ và bằng chứng; đảm bảo các yêu cầu sau: * Giới thiệu vấn đề nghị luận và nêu khái quát quan điểm của cá nhân về vấn đề. * Triển khai vấn đề nghị luận: - Giải thích vấn đề nghị luận (sự kiên trì, không bỏ cuộc) - Thể hiện quan điểm của người viết - Giải thích được ý kiến: ý kiến đưa ra bàn về ý nghĩa của lòng kiên trì và sự quyết tâm của con người trong cuộc sống (tạo ra những điều tốt đẹp, điều tuyệt vời...) - Đưa được các lí lẽ, bằng chứng phù hợp để thuyết phục cho quan điểm của mình, thể hiện được chính kiến của cá nhân (có thể tán thành /không tán thành/ ý kiến khác) + Điều tốt đẹp sẽ đến với những ai kiên trì? (Gợi ý: Kiên trì giúp chúng ta rèn luyện bản thân, tăng tính kỉ luật tự thân từ đó ta học được cách làm việc khoa học, hiệu quả; kiên trì với mục tiêu giúp ta không từ bỏ, thay vào đó ta luôn tìm cách giải quyết vấn đề mỗi khi gặp khó khăn, trở ngại...)	2,75

	+ Điều tốt đẹp sẽ đến với những ai không bỏ cuộc? (Gợi ý: Không bỏ cuộc giúp con người vượt qua giới hạn cuối cùng, những ai không bỏ cuộc sẽ có cơ hội vượt qua những giới hạn của bản thân và đạt được "điều tốt đẹp nhất" – thành quả lớn nhất, trọn vẹn nhất mà họ đã cố gắng vươn tới, đó có thể là những kết quả đột phá hoặc thành tựu vượt bậc... HS cần lấy dẫn chứng phù hợp - Mở rộng, trao đổi với quan điểm trái chiều hoặc ý kiến khác để có cái nhìn toàn diện... Một số người cho rằng đôi khi cần biết từ bỏ để tìm con đường mới phù hợp hơn. Tuy nhiên, điều này không mâu thuẫn với ý kiến ban đầu mà chỉ nhấn mạnh rằng khi đã lựa chọn đúng mục tiêu, sự kiên trì và không bỏ cuộc vẫn là yếu tố cốt lõi để đạt được thành công. - Liên hệ bản thân/gửi thông điệp/bài học cho bản thân: * Lưu ý: Trên đây chỉ là những gợi ý, GK cần linh hoạt, tôn trọng các ý kiến cá nhân hợp lý và đúng chuẩn mực.	
	<i>d. Chính tả, ngữ pháp:</i> Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp Tiếng Việt.	0,25
	<i>e. Sáng tạo:</i> Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ.	0,25
Tổng		10,0

